

Datum
2022-10-20

Diarienummer
5.0-2206-0675

Ert datum
2022-06-29

Er beteckning
M2022/01181

Vår referens
Peter Flyhammar
peter.flyhammar@sgi.se
040-35 67 77

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
m.kemikalieenheten@regeringskansliet.se

Remissvar

Remiss av Naturvårdsverkets skrivelse Hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål

Statens geotekniska institut (SGI) har beretts möjlighet att yttra sig över remiss av Naturvårdsverkets skrivelse Hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål.

SGI:s kompetensområde

SGI är en förvaltningsmyndighet för geotekniska och miljögeotekniska frågor och ska vara pådrivande i frågor som syftar till en säker, ekonomisk och miljöanpassad samhällsutveckling inom det geotekniska området. Myndigheten ska även medverka till att de nationella miljökvalitetsmålen nås och bidra med underlag och expertkunskap i det arbete som regeringen bedriver nationellt och inom Europeiska unionen.

SGI:s synpunkter

Massor som inte är avfall

SGI tillstyrker Naturvårdsverkets förslag att undantaget rörande massor som inte är avfall förs in i 15 kap. 1 § miljöbalken och att det är bra att undantaget gäller för all avfallslagstiftning och inte bara för valda delar.

SGI vill dock poängtera att ett ändamålsenligt användande av undantaget i det föreslagna nya kapitlet i miljöprövningsförordningen kräver vägledning om vad som åsyftas med olika begrepp, förutom "icke förorenad jord" och "naturligt förekommande material", även "byggnation" och "på den plats där grävningen utfördes". Vår uppfattning är att mycket av de problem som uppkommer vid användning av olika bestämmelser i avfallslagstiftningen beror på svårigheter att tolka begrepp som ingår i bestämmelserna och som inte är definierade i lagstiftningen.

Massor som är avfall

Naturvårdsverket föreslår bland annat att begreppet icke-farligt avfall ändras till inert och icke-farligt avfall i prövningspunkter för återvinning av avfall för anläggningsändamål i 29 kap. 34–35 §§ miljöprövningsförordningen. Dessutom föreslås i samma förordning att mängden avfall som återvinns ska vara avgörande för prövningsnivån (34 § eller 35 §).

SGI anser att användningen av begreppet inert och icke-farligt avfall i förslaget till ändringen av 29 kap. 34–35 §§ miljöprövningsförordningen kan vara problematiskt. Inert avfall definieras i deponeringsförordningen 3 a § som avfall som

1. inte genomgår några väsentliga fysikaliska, kemiska eller biologiska förändringar, löses upp, brinner eller reagerar fysikaliskt eller kemiskt på något annat sätt
2. inte bryts ned biologiskt eller inverkar på andra material som det kommer i kontakt med på ett sätt som kan orsaka skador på miljön eller människors hälsa, och
3. har total lakbarhet, ett totalt föroreningsinnehåll och en ekotoxicitet hos lakvattnet som är obetydligt och inte äventyrar kvaliteten på yt- och grundvatten.

SGI uppfattar det som att det ska göras en bedömning om huruvida ett avfall är inert för att kunna avgöra vilken provningsnivå som är aktuell. Av skrivelsen framgår det inte hur detta ska göras. Det framgår inte heller om kriterierna för avfall som får deponeras på en deponi för inert avfall i 22–24 §§ NFS 2004:10 kan användas. Dessa kriterier är emellertid framtagna för ett specifikt scenario då man huvudsakligen beaktar utlakningen av avfall. Vi anser att det är viktigt att beakta totalhalterna av olika föroreningar och andra typer av exponeringar vid denna bedömning.

SGI anser därför att det krävs tydlig och ändamålsenlig vägledning från Naturvårdsverket för att bedöma provningsnivån.

Vid olika typer av täckning som exempelvis sluttäckning av deponier enligt deponeringsförordningen eller som avhjälpandeåtgärd för gamla deponier eller andra förorenade områden kan det gå åt stora mängder massor, massor som ofta klassas som avfall. SGI:s uppfattning är att dessa åtgärder idag ofta hanteras genom anmälan. Det framgår inte om den föreslagna mängdgränsen kan leda till att verksamheten som idag kräver anmälan kan komma att kräva tillstånd.

Lagring som en del av att samla in avfall

Naturvårdsverket förslår att begreppet icke-farligt avfall ska ändras till inert och icke-farligt avfall i provningspunkterna 29 kap. 48–49 §§ miljöprövningsförordningen.

SGI kan konstatera att det icke-farliga avfallet i Naturvårdsverkets förslag ska vara inert, liksom i den föreslagna förändringen av 34–35 §§. Se ovan för våra kommentarer om bedömningar av om ett avfall är inert.

Lagring av avfall

Naturvårdsverket föreslår att en ny paragraf (39 a) införs i 15 kap. miljöbalken om lagring av inert och icke-farligt avfall under en period längre än tre år inte ska anses vara en deponi.

Dessutom föreslår Naturvårdsverket en ny paragraf i deponeringsförordningen med krav på anmälan om lagring av avfall längre än tre år.

SGI anser att det kan vara bra att möjliggöra lagring av avfall under längre perioder än tre år. Det kan emellertid finnas risker med långa lagringstider som kan leda till skador eller olägenheter för människors hälsa eller miljön.

SGI kan konstatera att det avfall som får lagras under längre tid än tre år ska vara inert och icke-farliga enligt Naturvårdsverkets förslag. Se ovan om våra kommentarer om bedömningar av om ett avfall är inert.

SGI anser att det skulle behövas vägledning om vad som ska ingå i en anmälan om lagring av avfall under en längre tid än tre år. Det förefaller rimligt att anta att det i vissa fall kan komma att röra sig om

stora mängder avfall. Det framgår inte av den föreslagna paragrafen om lagring under mer än tre år ska begränsas i tid eller om verksamheten kräver någon typ av ekonomisk säkerhet. Möjligheter till en längre tids lagring ska ersätta tidigare krav på deponering och enligt miljöbalken får tillstånd till en verksamhet som omfattar deponering av avfall endast ges om verksamhetsutövaren för fullgörande av de skyldigheter som gäller för deponeringsverksamheter ställer säkerhet enligt 16 kap. 3 § eller vidtar någon lämplig åtgärd för sådant verkställande (15 kap. 35 § miljöbalken). Det framgår inte heller av förslaget vilka föroreningsrisker som är acceptabla. I Naturvårdsverkets förslag anges att det är inert och icke-farligt avfall som kan lagras längre än tre år. Det skulle, som vi ser det, kunna innebära att ett icke-farligt avfall med till exempel låg lakbarhet som innehåller totalhalter av olika ämnen som precis understiger gränser för farligt avfall kan prövas. Vi anser därför att beslut som godkänner lagring under mer än tre år bör innehålla krav på lakbara halter och totalhalter av olika ämnen.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Johan Anderberg efter föredragning av avfalls- och deponitekniker Peter Flyhammar. I ärendets slutliga handläggning har även avdelningschefen Mikael Stark deltagit.

STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT

Johan Anderberg

Peter Flyhammar

